

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

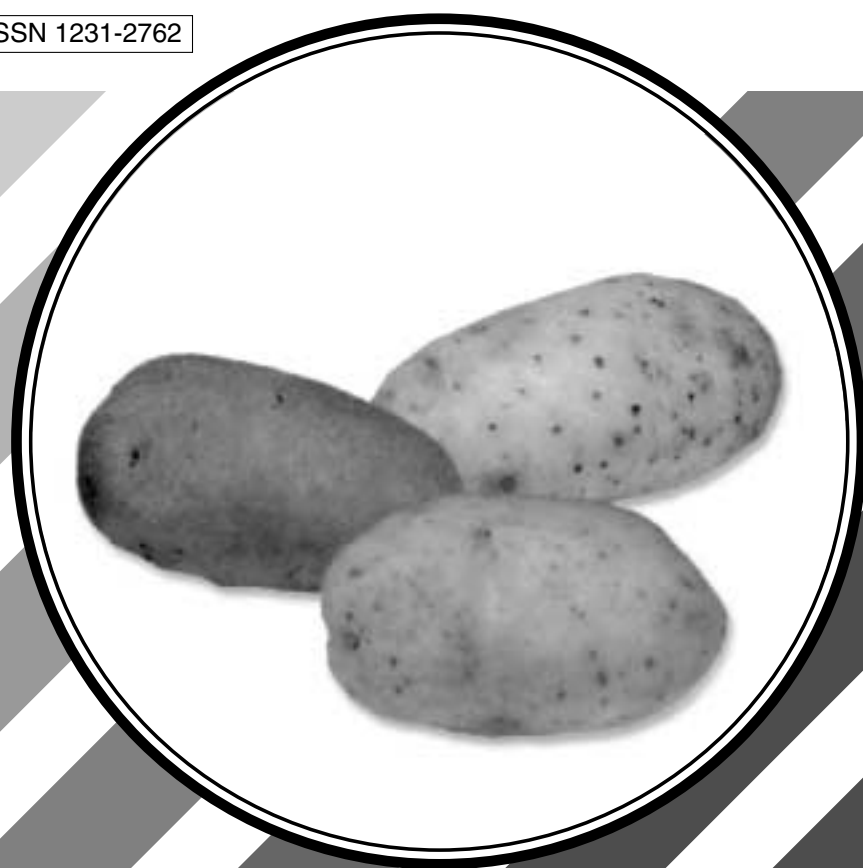
NR
23

RYNEK ZIEMNIAKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2762

**ANALIZY
RYNKOWE**

KWIECIEŃ 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja ziemniaków – *W. Dzwonkowski, J. Chotkowski*
- III. Popyt na ziemniaki – *W. Dzwonkowski, I. Szczepaniak, E. Rosiak*
- IV. Handel zagraniczny ziemniakami i ich przetworami – *W. Dzwonkowski*
- V. Ceny ziemniaków i ich przetworów – *W. Dzwonkowski*
- VI. Rynek ziemniaków w Europie – *J. Rembeza*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

mgr Wiesław Dzwonkowski

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 616

mgr Iwona Szczepaniak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

dr Ewa Rosiak

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 595

dr Jacek Chotkowski

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31

dr Jerzy Rembeza

• IHAR • Bonin k. Koszalina
Tel.: (0·prefiks·94) 342-30-31

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 8.04.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materiko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w listopadzie 2003 r.

REASUMPCJA

Zbiory ziemniaków w 2002 r. według GUS wyniosły 15,4 mln ton, tj. o ponad 20% poniżej zbiorów w 2001 r. Wzrost plonów nie zrekompensował bardzo dużego zmniejszenia powierzchni ich uprawy.

Zmniejszenie zainteresowania ziemniakami jako paszą oraz brak możliwości zwiększenia sprzedaży powodują, że areal ich uprawy jest systematycznie ograniczany. Według ocen GUS powierzchnia uprawy obniżyła się do 0,81 mln ha. W porównaniu do wyników Spisu Rolnego z 1996 r., w 2002 r. powierzchnia uprawy ziemniaków była mniejsza o 530 tys. ha. Oznacza to, że ostatnich sześciu latach areal uprawy zmniejszał się o ok. 88 tys. ha rocznie.

W sezonie 2002/03 wzrosły obroty rynkowe ziemniakami do ok. 3,7 mln ton. Jest to wynikiem przede wszystkim zwiększenia przerobu ziemniaków przez przemysł o ok. 0,3 mln ton (do 1,7 mln ton). Nieco wyższa w stosunku do sezonu poprzedniego jest sprzedaż ziemniaków świeżych do bezpośredniej konsumpcji i kształtuje się na poziomie blisko 2 mln ton.

Następstwem obniżającej się w dłuższej perspektywie produkcji ziemniaków jest ich zmniejszone zu-

życie wewnętrzne rolnictwa. Dotyczy to zwłaszcza ziemniaków z przeznaczeniem na pasze, gdyż poziom samozaopatrzenia rodzin rolniczych od lat kształtuje się na prawie niezmiennym poziomie.

Zwiększył się przerób ziemniaków na skrobię. Utrzymała się wzrostowa tendencja w przerobie ziemniaków na frytki i chipsy. W rezultacie udział skupu w obrotach rynkowych wzrósł do ok. 45%. Sprzedaż targowiskowa i bezpośrednia sprzedaż ziemniaków przez producentów do sieci detalicznej nadal jednak pozostanie przynajmniej równorzędny ze skupem kanałem dystrybucji. W sezonie 2002/03 kanałami rynkowymi (skup, sprzedaż targowiskowa, eksport) rozdysponowane będzie ok. 24% zbiorów.

W 2002 r. poprawiła się sytuacja finansowa przemysłu ziemniaczanego, głównie dzięki wsparciu finansowemu tego sektora z budżetu państwa. Obecnie obowiązująca Ustawa Skrobiowa, obok dotychczas funkcjonujących dopłat do eksportu skrobi, wprowadziła dopłaty kompensacyjne dla producentów ziemniaków skrobiowych oraz dla producentów skrobi ziemniaczanej.

W bieżącym sezonie nie zostanie wykorzystany kontyngent produkcji

skrobi ziemniaczanej (określony w ustawie na 200 tys. ton). Szacuje się, że produkcja skrobi w bieżącym sezonie wyniesie ok. 165 tys. ton, a produkcja suszów zbliżona jest do poziomu z poprzedniego roku, tj. ok. 15 tys. ton.

W sezonie 2003/04 przewiduje się zwiększenie przerobu ziemniaków na skrobię, której produkcja będzie przypuszczalnie większa o 10-20% niż w bieżącym sezonie. Wyższy będzie również przerób ziemniaków na frytki i chipsy.

W sezonie 2002/03 niższy poziom cen ziemniaków na rynku krajowym przyczynił się do tego, że zwiększył się nieco eksport ziemniaków i w skali całego sezonu wyniesie ok. 60 tys. ton. Sprzedaż na rynki zagraniczne skrobi ziemniaczanej i mąki ziemniaczanej wyniesie ok. 50 tys. ton. Utrzyma się również wysoki eksport frytek i chipsów. Łączny eksport ziemniaków i ich przetworów w sezonie 2002/03 w ekwiwalencie ziemniaków świeżych może wynieść ok. 820 tys. ton, tj. o ok. 17% więcej niż w sezonie 2001/02.

W imporcie, podobnie jak w latach poprzednich, dominują produkty skrobiowe, których łącznie w bieżą-

Tabela 1

Bilans ziemniaków (tys. ton)

Wyszczególnienie	1986/87- 1988/89	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 szacun.	2003/04 progn.
Zbiory	36674	20776	25949	19927	24232	19379	15441	14200
Import	85	66	24	131	40	71	43	40
Razem do dyspozycji	36579	20842	25973	20058	24272	19450	15484	14240
Zużycie w gospodarstwach	24548	14496	18385	14638	17160	13286	9919	8690
- sadzenie	4723	2950	2950	2850	2850	2050	1950	1900
- spasanie	17274	8896	12735	9158	11660	8636	5369	4210
- samozaopatrzenie	2550	2650	2700	2630	2650	2600	2600	2580
Sprzedaż razem	6273	3356	3826	2969	3719	3354	3715	3850
- na konsumpcję	2818	2147	2089	2000	2000	1960	1980	1950
- na zaopatrzenie przemysłu*	2708	1140	1562	908	1635	1375	1675	1850
- na eksport	747	69	175	61	84	19	60	50
Ubytki i straty	5939	2990	3763	2451	3392	2810	1850	1700

*ziemniaki zużyte przez przemysł, bez względu na przeznaczenie

Źródło: Dane GUS

cym sezonie sprowadzi się ponad 90 tys. ton. Łączny import ziemniaków i ich przetworów w ekwiwalencie ziemniaków świeżych w bieżącym sezonie wyniesie ok. 615 tys. ton i będzie o ok. 200 tys. ton mniejszy od ich eksportu.

Dodatknie saldo obrotów handlu zagranicznego ziemniakami i ich przetworami w sezonie 2002/03 może przekroczyć 35 mln USD.

Mimo niższych zbiorów ziemniaków, poziom cen targowiskowych w bieżącym sezonie jest o ok. 20% niż-

szy w porównaniu z sezonem 2001/02. Przewiduje się, że średnioroczne ceny ziemniaków na targowiskach w skali całego bieżącego sezonu wyniosą około 380 zł/t wobec 481 zł/t w sezonie poprzednim. Na niższym poziomie kształtują się również ceny skupu, ale ich spadek jest mniejszy niż cen targowiskowych.

W 2003 r. będzie postępował proces redukcji powierzchni uprawy ziemniaków, a ich areal zostanie zmniejszony przynajmniej o 5%. Plony ziemniaków (o ile warunki pogodowe będą równie sprzyjające jak w ubiegłym roku)

prawdopodobnie nie będą odbiegały znacząco od uzyskanych w 2002 roku. W związku z tym niższe będą również ich zbiory. Przewiduje się, że wyniosą one 14,0–14,5 mln ton, tj. ok. 1 mln ton mniej niż w 2002 r.

Można wstępnie przewidywać, że mimo niewielkiego spadku produkcji ziemniaków w 2003 r., ich ceny w nadchodzącym sezonie 2003/04 prawdopodobnie niewiele wzrosną w stosunku do ich niskiego poziomu bieżącego sezonu. W przypadku cen przetworów ziemniaczanych można oczekiwać dalszej ich stabilizacji.

SUMMARY

According to the Central Statistical Office (CSO) potato crops in 2002 were down by more than 20% from the year 2001 and totalled 15,4 mio tons. Increase in yields did not match serious contraction in the area planted.

Declining interest in potatoes for feeding and lack of possibilities to increase sales cause a regular contraction of potato area. According to the CSO estimates overall decline in potato area amounted to 0,81 mio ha. Comparing to the results of agricultural census of 1996, in 2002 potato area was down by 530 thousand ha, which means that over the last six years potato area kept shrinking in average by about 88 thousand ha per annum.

In the 2002/03 season the market turnover in potatoes increased to about 3,7 mio tons, which primarily results from rising industrial use by 0,3 mio tons to 1,7 mio tons. The supply of ware potatoes for direct consumption is slightly higher this season (almost 2 mio tons).

Reflecting declining potato production in the long run their use in agriculture also declines. This particularly concerns feed potatoes because the level of on-farm

consumption by households is virtually unchanged for many years.

Potato processing for starch increased. An upward tendency in potato processing for chips and crisps remained. In result the share of procurement in the market turnover increased to about 45%. Potato sales on open-air markets and direct sales to retail chain still remains of the same importance as a distribution channel. In the 2002/03 season the market turnover (procurement, open-air markets, exports) will contribute 24% of the total crops.

Financial standing of potato-processing industry in t 2002 improved. However it reflected mainly financial support from the state budget. Besides previously implemented export subsidies, presently enforced Law on Starch, allows for compensatory payments for the producers of starch potatoes and the producers of potato starch.

Production quota set for the current season (200 000 tons) will not be utilised. Potato starch production is estimated at circa 165 000 tons and the production of dried potatoes is to remain close to the last year's level (15 000 tons).

Potato processing for starch in the 2003/04 season is expected to increase by some 10–20% as compared to the current season. The processing for chips and crisps is also to rise.

Lower level of potato prices on the domestic market in the 2002/03 season led to a rise in exports estimated at about 60 000 tons in the whole season. The exports of potato starch and potato flour is estimated at about 50 000 tons. High level of chips and crisp exports in terms of raw potatoes may total 820 000 tons, i.e. would be circa 17% up from the 2001/02.

Similarly to previous years imports are dominated with starch products (90 000 tons in the current season). Total imports of potatoes and potato products in terms of raw potatoes in the current season is estimated at 615 000 tons, which would fall below exports by approx. 200 000 tons. Positive balance of foreign trade in the 2002/03 season can exceed 35 mio USD.

Despite lower crops the level of potato prices on open-air markets in the current season is 20% lower as compared to the previous season. Average potato prices on open-air

Table 1

Potato balance sheet ('000 tons)

Item	1986/87- 1988/89	1997/98	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03 estimation	2003/04 forecast
Crops	36674	20776	25949	19927	24232	19379	15441	14200
Imports	85	66	24	131	40	71	43	40
Total supplies	36579	20842	25973	20058	24272	19450	15484	14240
On-farm use	24548	14496	18385	14638	17160	13286	9984	8720
- seeds	4723	2950	2950	2850	2850	2050	1950	1900
- feed	17274	8896	12735	9158	11660	8636	5434	4240
- self-provision	2550	2650	2700	2630	2650	2600	2600	2580
Market sales	6273	3356	3826	2969	3719	3354	3650	3820
- ware potatoes	2818	2147	2089	2000	2000	1960	1980	1950
- processing potatoes*	2708	1140	1562	908	1635	1375	1610	1820
- exports	747	69	175	61	84	19	60	50
Wastes and losses	5939	2990	3763	2451	3392	2810	1850	1700

* potatoes processed in the industry irrespectively of the purpose

Source: CSO

markets this season are estimated at 380 PLN/t versus 481 PLN/t previously. The procurement prices are also below the last season's level, however the decline is not of such significance.

The process of contraction in

potato area will prevail in the year 2003, when the area is estimated to shrink by at least 5%. Potato yields will not differ significantly from those observed last year. Therefore overall production will decline to forecast 14-12,5 mio tons (1 mio tons lower than in 2002).

Despite insignificant decline in potato production forecast for 2003, potato prices in the 2003/04 season will just negligibly increase as compared to a low level observed this season. Regarding the prices of potato products a further stabilisation is expected.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek drobiu i jaj /23/ • maj 2003,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /17/ • maj 2003,
3. Rynek mięsa /24/ • maj 2003,
4. Rynek zbóż /24/ • czerwiec 2003,
5. Rynek cukru /23/ • czerwiec 2003,
6. Rynek rzepaku /23/ • czerwiec 2003,
7. Rynek owoców i warzyw /22/ • lipiec 2003,
8. Rynek ziemi rolniczej /6/ • wrzesień 2003,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /24/ • wrzesień 2003,
10. Rynek pasz /14/ • październik 2003,
11. Rynek mleka /25/ • październik 2003,
12. Rynek ziemniaka /24/ • listopad 2003,
13. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
